

Joodse dingen



Kennismaken met het Jodendom

Joodse dingen

Kennismaken met het Jodendom

1. Het alledaagse leven



2. Sjabbat



3. De Joodse feesten



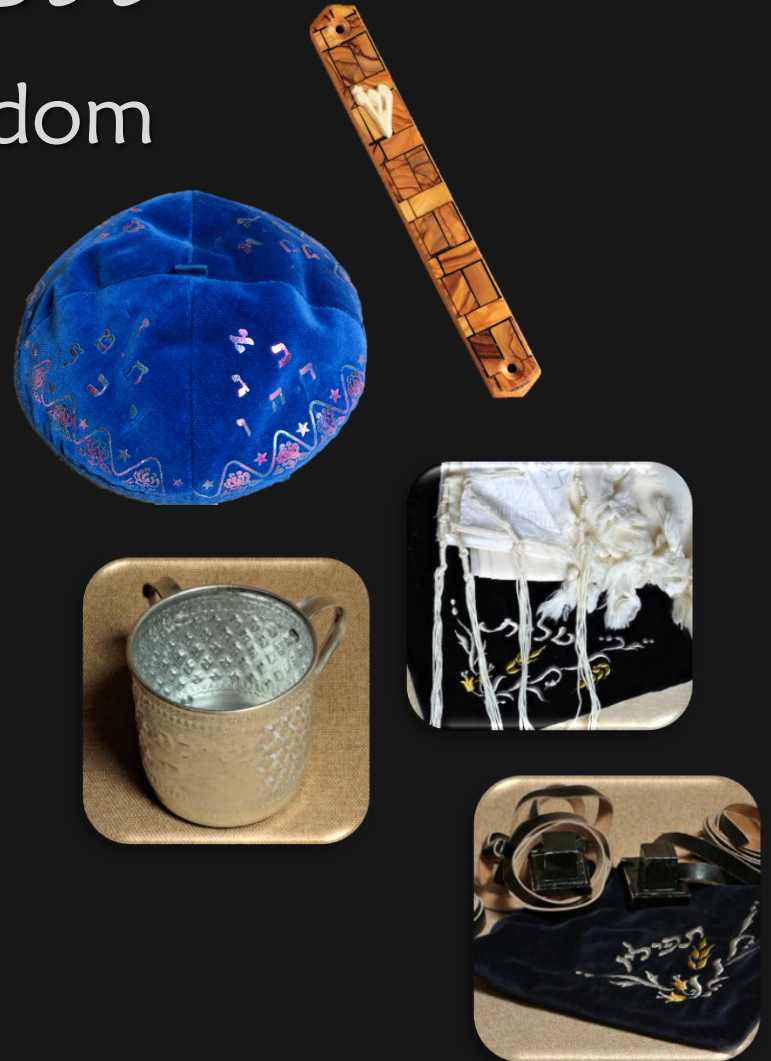
Joodse dingen

Kennismaken met het Jodendom

1. Het alledaagse leven

2. Sjabbat

3. De Joodse feesten



Keppel

Een keppel is het meest bekende kenmerk dat iemand Joods is.

De kenner kan aan een keppel vaak ook zien bij welke groepering de drager hoort.

De keppel herinnert je eraan dat er iets boven je is; je mag/moet onder de koepel van de hemel leven.



[meer...](#)

Kan met twee oren

De rabbijnen noemen twaalf gelegenheden waarbij men de handen (ritueel) moet wassen, bv. na het opstaan en voor het eten, maar ook voor het bidden. Daarom vind je bij de zgn. “Klaagmuur” ook kranen – en kannen.

Van de twee handvatten is er één om met “onreine”, ongewassen hand te gebruiken; de andere gebruik je juist met een gewassen hand.



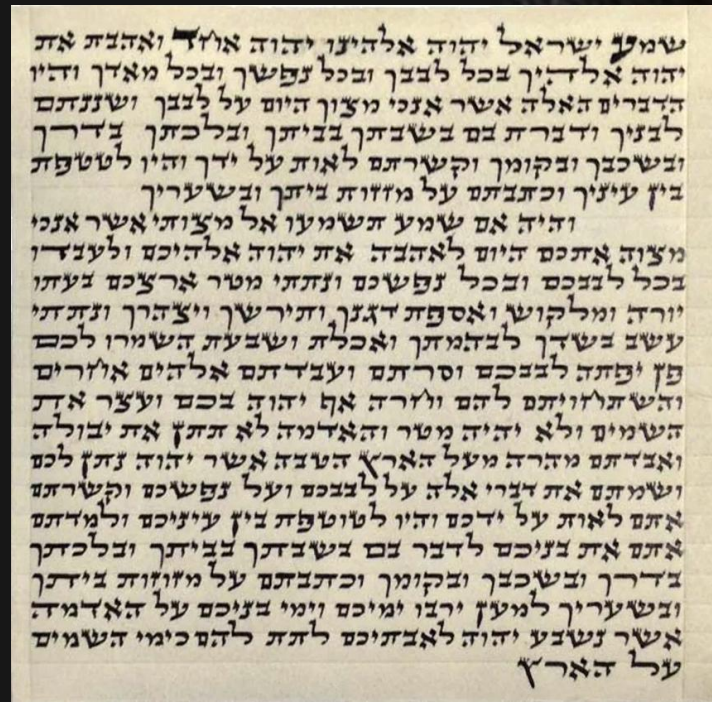
Mezoeza

God zegt over zijn geboden:

“U zult ze schrijven op uw deurposten
en op uw poorten.”

Daarom is op de deurposten van Joodse
huizen een kokertje bevestigd waarin
een rolletje met woorden uit Gods wet
is aangebracht.

Op het kokertje is doorgaans een ש (sjin)
te vinden, de eerste letter van שדי Sjaddai
(“de Almachtige”).



Gebedsmantel

De **talliet** wordt tijdens het bidden gedragen.

Aan de vier hoeken van het kleed vind je de **tsietsiet**, “schouwdraden” of ook wel “gedenkkwasten” (naar het gebod in Numeri 15:38-40).



Gebedsriemen

God zegt over zijn geboden:

“Bind ze als een teken op uw hand,
laat ze als een voorhoofdsband
tussen uw ogen zijn.”

Daarvoor zijn de **tefilien**.

Gods geboden worden bij het bidden “op
het lijf gebonden”.

Met de gebedsriemen bevestig je namelijk
“huisjes” met daarin bepaalde geboden op
je hoofd en je arm.



Joodse dingen

Kennismaken met het Jodendom

1. Het alledaagse leven

2. Sjabbat



3. De Joodse feesten

Sjabbat

Heel belangrijk is in het Jodendom de Sjabbat. Die begint op vrijdagavond, met een uitgebreide maaltijd.

Op tafel vind je dan o.a. twee kaarsen, die net voor sjabbat zijn aangestoken, en twee gevlochten broden, die bedekt zijn met een speciaal kleedje.



Havdala

Havdala betekent scheiding. Het gaat om het scheiding maken tussen een heilige dag (sjabbat of feestdag) en de gewone dagen – oftewel: het afscheid nemen van een geheiligde dag.

Daarbij spelen de voorwerpen hiernaast – een houder voor geurige kruiden, een wijnbeker en een (vaak gevlochten) kaars (en standaard daarvoor) – een speciale rol.





Thora

Met **Thora** wordt bedoeld: de vijf boeken van Mozes – van Genesis t/m Deuteronomium. De gebruikelijke vertaling met “Wet” dekt de lading en intentie niet.

De Thora wordt elk jaar helemaal gelezen in de synagoge, met voor elke week een vaststaand gedeelte.

Die lezing gebeurt altijd uit een handgeschreven Thorarol. De tekst wordt bijgewezen met een “jadje” (aanwijsstok met **jad** = handje).

Joodse dingen

Kennismaken met het Jodendom

1. Het alledaagse leven

2. Sjabbat

3. De Joodse feesten



Sjofar

De **sjofar**, (rams)hoorn of bazuin, speelt een belangrijke rol bij de eerste dagen van een nieuw Joods jaar, op de twee dagen Joods Nieuwjaar (**Rosj Hasjana**) en tot op de Grote Verzoendag (**Jom Kipoer**), de 10^e van de maand.

Telkens weer klinkt dan het geluid ervan als een oproep tot inkeer, bekering, en “wakker worden”.

Teki'a



Sjevariem



Teroe'a



Teki'a



Kaars voor Grote Verzoendag

Jom Kipoer is de allerheiligste dag.
Er wordt streng gevast, 25 uur.

In de “tien geduchte dagen” ervoor,
en zelfs al eerder, wordt er naar de
Grote Verzoendag toegeleefd, met
veel nadruk op de nodige omkeer –
inkeer en bekering.

Net voor de Grote Verzoendag
begint wordt een kaars aangestoken
die langer dan 25 uur brandt.



Etrog doos

Het is geboden om bij **Soekot**, het Loofhuttenfeest, vruchten en takken van sierlijke bomen te nemen (Lev. 23:40). Zo'n bundel heet een **Loelav**.



Een onderdeel ervan is een **Etrog**, een vrucht die op een citroen lijkt. Die wordt bewaard in een “etrog doos”, waarvan hiernaast een voorbeeld staat.



Chanoeka

Bij **chanoeka** hoort de **chanoekia** – een kandelaar met negen lichtjes, waarvan er één een apart plek heeft. Dat is “de dienaar”, die dient om de andere kaarsen aan te steken, elke avond één meer op de acht dagen van dit lichtfeest.

Er wordt gedacht aan de her-inwijding van de tempel door de Makkabeeën in 167 v.Chr. Daarbij gebeurde een wonder: een klein kruikje gaf genoeg heilige olie om acht dagen licht te hebben in de tempel.



Ester-rol en Haman-ratel

Bij **Poeriem**, het Lotenfeest, wordt het Bijbelboek Ester gelezen, liefst van een rol.

Tijdens de voorlezing wordt de naam Haman iedere keer gesmoord doordat iedereen veel lawaai maakt, bv. met een ratel.



Bord voor Pesachmaal

Op **Pesach**, het Joodse Paasfeest, wordt de bevrijding uit Egypte gevierd. Het begin van het feest, dat acht dagen duurt, is meteen het belangrijkste: het Pesachmaal, waarbij een vaste orde (**Seder***) wordt gevolgd, en in elk geval de zes onderdelen van hiernaast aan de orde komen.

* daarom wordt de maaltijd ook wel Sedermaaltijd of gewoon **Seder** genoemd



Hoes voor Matses

Tijdens **Pesach** is alle zuurdeeg (gist) uit de huizen gebannen. Het zijn de dagen van de ongezuurde broden, de **matsot** of matses.

Tijdens het Pesachmaal spelen drie matses een bijzondere rol, en dan vooral de middelste, die doormidden gebroken wordt. Eén deel ervan, de **afikoman**, wordt verborgen en moet door kinderen teruggevonden worden.



Nog even...

Een korte Quiz



Bij welk feest hoort dit geluid?

- A. **Pesach**, het feest van de uittocht
- B. **Rosj Hashana**, Joods Nieuwjaar
- C. **Poeriem**, het Lotenfeest



Bij welk feest hoort dit geluid?

A. **Pesach**, het feest van de uittocht

B. **Chanoeka**, het lichtjesfeest

C. **Poeriem**, het Lotenfeest



Hoe heet dit voorwerp?

A. Talliet

B. Mezoeza

C. Tefilien



Hoe heet het aparte negende lichtje op een **chanoekia**?

- A. “Dienaar”
- B. “Aansteker”
- C. “Reserve”



Welke letter staat op de **mezoeza**
en op de **tefilien** voor het hoofd?

- A. de alef:     
- B. de jod:     
- C. de sjin:     

Hoe heet de matse die doormidden gebroken wordt en waarvan een deel wordt verstoppt?



- A. **Apikoros**
- B. **Afikoman**
- C. **Leviatan**



Waarvoor wordt deze kan gebruikt?

- A. om uit te drinken
- B. om water in te schenken
- C. om de handen te wassen



Wanneer wordt dit
voorwerp gebruikt?

- A. bij het begin van de sjabbat
- B. bij het einde van de sjabbat
- C. tijdens chanoeka



Hoe lang doen Joden erover om de Thora helemaal te lezen, elke sjabbat een volgend gedeelte?

A. 1 jaar

B. 3 jaar

C. 5 jaar



Dit bord hoort bij

A. **Soekot**

B. **Poeriem**

C. **Pesach**



De “schouwdraden” worden
ook wel genoemd:

A. Gedenkkwasten

B. Gebedsfranjies

C. Geloofsknopen



Dit voorwerp wordt gebruikt:

- A. voor het ei bij het pesachmaal
- B. om een etrog in te bewaren
- C. bij de wijding met wijn bij het begin van de sjabbat



Bedankt voor
uw aandacht!



Bij welke gelegenheid horen de voorwerpen?

1. **Rosj Hasjana** (Nieuwjaar)
2. **Soekot** (Loofhuttenfeest)
3. **Chanoeka** (Inwijdingsfeest)
4. **Poeriem** (Lotenfeest, rond Esther)
5. **Pesach** (Feest van de Uittocht)
6. **Sjabbat** of **Jom tov** (Feestdag)
7. **Havdala** (afscheid van de sjabbat)

A



B



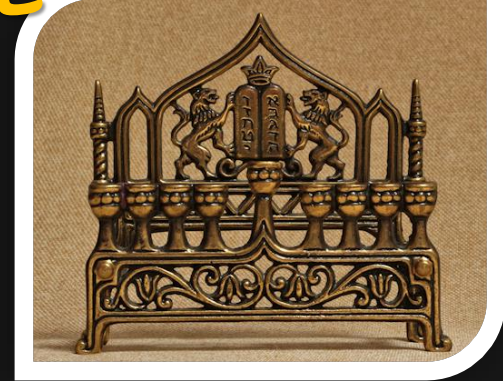
C



D



E



F



G



Quiz over Joodse dingen

Bij welk feest hoort dit geluid?

- A. **Pesach**, het feest van de uittocht
- B. **Rosj Hashana**, Joods Nieuwjaar
- C. **Poeriem**, het Lotenfeest



Bij welk feest hoort dit geluid?

- A. **Pesach**, het feest van de uittocht
- B. **Chanoeka**, het lichtjesfeest
- C. **Poeriem**, het Lotenfeest



Hoe heet dit voorwerp?

- A. **Talliet**
- B. **Mezoeza**
- C. **Tefilien**



Hoe heet het aparte negende lichtje op een **chanoekia**?

- A. "Dienaar"
- B. "Aansteker"
- C. "Reserve"



Welke letter staat op de **mezoeza** en op de **tefilien** voor het hoofd?

- A. de alef: א א א א א
- B. de jod: י י י י י
- C. de sijn: ש ש ש ש ש

Hoe heet de matse die doormidden gebroken wordt en waarvan een deel wordt verstopt?

- A. **Apikoros**
- B. **Afikoman**
- C. **Leviatan**



Waarvoor wordt deze kan gebruikt?

- A. om uit te drinken
- B. om water in te schenken
- C. om de handen te wassen



Wanneer wordt dit voorwerp gebruikt?

- A. bij het begin van de sjabbat
- B. bij het einde van de sjabbat
- C. tijdens chanoeka



Hoe lang doen Joden erover om de Thora helemaal te lezen, elke sjabbat een volgend gedeelte?

- A. 1 jaar
- B. 3 jaar
- C. 5 jaar



Dit bord hoort bij

- A. **Soekot**
- B. **Poeriem**
- C. **Pesach**



De "schouwdraden" worden ook wel genoemd:

- A. Gedenkkwasten
- B. Gebedsfranjies
- C. Geloofsknoppen



Dit voorwerp wordt gebruikt:

- A. voor het ei bij het pesachmaal
- B. om een etrog in te bewaren
- C. bij de wijding met wijn bij het begin van de sjabbat

